

Vi må tørre å håpe

Taler
Jens Stoltenberg

Dato
1 januar 2009

Sted
Samsending NRK1 og TV2

Omstendigheter
Nyttårstale

1 Kjære alle sammen!

Det nye året har rukket å bli noen timer gammelt.

5 Blankt og håpefullt ligger det foran oss. Nytt og ubrukt, og fullt av muligheter. Men også med utfordringer og overraskelser.

10 Det er ikke mye vi kan være sikre på ved inngangen til et nytt år. Men ett vet vi alltid: Det kommer både sorg og glede med de kalenderbladene som vi ennå ikke har snudd.

Så har vi alle lov til å håpe på det beste. For oss selv og våre nærmeste. For naboer og venner. For landet - og for kloden.

15 Vi bar mange håp med oss, også inn i det året som nå er gått. Noen ble til virkelighet. Noen bærer vi med oss videre. Atter andre falt til jorden og forble bare det - et håp.

20 Men hvor viktig er det ikke å håpe! Håpet er noe av det største vi eier. Vi må tørre å håpe også når det ser mørkt ut.

De siste dagene er det håpet om fred i Midtøsten som er rammet på nytt. Nok en gang opprøres vi av bilder og nyheter fra denne delen av verden. De forteller om ufattelige menneskelige lidelser.

25 Det er ingen ting som griper oss sterkere enn når uskyldige sivile rammes av krig. Når barn drepes i lek eller daglige gjøremål. Når våpnene vendes mot vanlige

mennesker.

30

Vi tar sterk avstand fra bruk av våpenmakt som rammer sivile, enten det gjelder vilkårlige raketter eller massive flyangrep.

Vi trapper nå opp vår humanitære bistand til de nødlidende i Gaza.

35

Vårt budskap er klart. Norge støtter det klare kravet fra FN. All bruk av våpenmakt i og rundt Gaza må opphøre.

Det budskapet går til begge parter i konflikten. Til israelere og palestinere.

40

Fred for folkene i Midtøsten kan ikke vinnes gjennom våpenmakt. Det er bare en vei til virkelig fred:

Slutt på okkupasjonen.

45

Slutfør forhandlinger om en varig fred.

Gi både palestinere og israelere den tryggheten de fortjener.

Våpenbruken må stoppe.

Nødhjelpen må komme fram.

50

Sivilbefolkningen har lidd nok.

Jeg må innrømme at jeg har tenkt mye på nettopp denne nyttårstalen. Jeg har lett etter den riktige balansen for å beskrive virkningene av den internasjonale finanskrisen for Norge.

55

På den ene siden er det viktig å skildre alvoret. Det er ingen tvil om at vi opplever et dramatisk tilbakeslag i verdensøkonomien. For første gang siden 1945 vil den samlede produksjonen i industrilandene gå ned.

60

Halvparten av det vi lager her i landet, selger vi til andre land. Når utlendingene kjøper mindre av det vi har å selge, må norske bedrifter permittere og si opp ansatte.

Folk i andre land kjøper nå færre biler og møbler, og de bygger færre hus og

65

fabrikker enn før. Det merkes med en gang på Raufoss og Karmøy, i Mosjøen og Sykkylven.

Derfor må vi være forberedt på at ledigheten vil stige gjennom 2009.

70

Dette er alvorlig.

Vår oppgave er å gjøre det vi kan, slik at færrest mulig blir ledige og at de som mister jobben, får en ny jobb så raskt som mulig.

75

Arbeid til alle er jobb nummer 1.

På den annen side må vi ikke svartmale eller bli unødvendig usikre og pessimistiske. Pessimismen kan lett bli selvforsterkende. Derfor er det viktig å holde fast ved alt det som er positivt ved starten av et nytt år.

80

Ser vi rundt oss i verden, ser vi at vi er godt stilt. Norge er fortsatt mulighetenes samfunn.

85 De aller, aller fleste av oss vil ha trygge jobber og gode inntekter også i år. Svært mange mottar sikre trygder og pensjoner fra det offentlige. De fleste har fått lønnsøkning.

90 Nå går rentene kraftig ned. Det merkes. Det store flertallet av nordmenn vil derfor få bedre kjøpekraft og mer penger å bruke i det året vi nå går inn i, enn de hadde i fjor.

95 De må ikke bli unødig bekymret og altfor forsiktige. I året som kommer, vil de fleste av oss ha det som normalt. Da må vi også oppføre oss som normalt. Ellers kan vi bidra til å forsterke problemene.

Samtidig må vi ikke glemme at det uavhengig av finanskrisen, hver dag er mennesker som sliter med å betale regninger og helt nødvendige utgifter.

100 For alle som har god økonomi kan det være vanskelig å forstå hvordan det er å ha dårlig økonomi. Derfor er det viktig at vi hele tiden anstrenger oss for å gjøre mer for dem som har minst.

105 Noe av det vi har lyktes best med i Norge, er å holde ledigheten nede. Det er dette som nå trues. Arbeidsledighet er et onde som rammer både den enkelte og

samfunnet. Den rammer tilfeldig og urettferdig. Den øker forskjellene.

110 For dem som blir arbeidsløse, er det mager trøst at de fleste andre fortsatt har arbeid.

Ledigheten rammer både vår evne til å skape og vår mulighet til å dele. Derfor har vi satt i verk tiltak for å sikre arbeidsplassene og trygge norsk økonomi.

115 Jeg vil takke Stortinget for godt samarbeid, slik at vi fikk behandlet den omfattende tiltakspakken for bankene så raskt. Det var helt avgjørende i en vanskelig situasjon.

120 Jeg vil legge vekt på fortsatt å ha god dialog med partiene på Stortinget for å drøfte nye tiltak mot krisen. Det er tid for å trekke sammen.

Norges utgangspunkt er bedre enn i de fleste andre land. Norsk økonomi er solid. Aldri før har så mange vært i arbeid.

125 Siden 2005 er arbeidsledigheten halvert. Vi har økonomiske reserver vi kan sette inn. Nå bruker vi dem. Vi kan bruke dem nå, fordi vi ikke har brukt dem før. Fordi vi har holdt igjen i gode tider, kan vi bruke mer i dårlige tider. Det er en god norsk egenskap.

130 Og når rentene settes opp i gode tider, kan de settes ned i dårlige. Det skjer nå.

Som det heter i et gammelt ordtak: "Det er i godvær man skal tette taket". Det har vi gjort. Det har vi glede av nå.

135 Dessuten har vi en sterk tradisjon for å løfte i flokk i dette landet. En kultur for å løfte sammen.

140 Det gode ordet dugnad er ganske enestående for det norske språk. Denne evnen til å samarbeide er verdifull. Og vi trenger den nå. Mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Mellom borgerne og myndighetene. Mellom enkeltmenneskene og fellesskapet.

Velferdssamfunnet er også et sikkerhetsnett som er særlig godt å ha i tider som disse. Vi skal ikke eksperimentere med tryggheten vår. Dette er bærebjelkene i

den norske modellen.

Vanskeligere tider gir også muligheter. Det gjelder å se dem og å gripe dem.

150 I flere år har problemet i Norge vært at vi har manglet arbeidskraft. Det er et paradoks, fordi det er bra at mange er i arbeid. Men det har likevel vært for få ledige hender til å få løst viktige oppgaver.

155 Nå er situasjonen en annen. Det kan bli mange ledige hender. Flere kan bli arbeidsløse. Og de uløste oppgavene ligger der fortsatt.

Hvis vi handler riktig nå, kan vi få dobbel gevinst. Ledige hender blir satt i arbeid. Uløste oppgaver blir løst. Vi vil øke den offentlige innsatsen for å gjøre Norge enda bedre.

160 Allerede fra i dag vil kommunene få ekstra penger til å gjøre mer av det vi alle ser rundt oss der vi bor: Skoler og sykehjem som bør pusses opp. Veier som skal vedlikeholdes. Idrettsanlegg som må åpnes. Stillaser ved offentlige bygg og anlegg over hele landet vil varsle at vi er godt i gang.

165 Også på miljøområdet gjelder det å snu krisens utfordringer til muligheter. Satsing på jernbane og kollektivtrafikk er både krisetiltak og miljøtiltak.

170 Vi kan ikke la økonomisk usikkerhet føre til at vi reduserer innsatsen og ambisjonene i klimapolitikken. Vi må tvert i mot handle og sørge for de nødvendige kutt i utslippene.

175 Det er fare for at problemene i økonomien vil overskygge de enorme utfordringene vi står overfor med de menneskeskapte klimaendringene. For la oss ikke glemme: Finanskrisen vil gå over. Klimakrisen vil det ta mye lenger tid å løse.

Verden kan ikke velge mellom arbeid eller miljø. Vi må innrette oss slik at vi får både økonomisk utvikling og ren natur, og et godt miljø.

180 Også det blir en dobbel gevinst. Det er nettopp dette bærekraftig utvikling handler om.

185 Når finanskrisen nå dominerer, risikerer også de som har aller minst å bli skjøvet i bakgrunnen. Vi må love hverandre å ikke miste vårt sterke norske engasjement for verdens fattige.

La oss opprettholde vår innsats for dem som har minst. Vi skal fortsatt stille opp
190 der barnedødeligheten er høy, og der det å føde barn er noe av det farligste en kvinne kan gjøre.

Og vi skal fortsette arbeidet med å vaksinere alle verdens barn.

195 Det er viktig huske at om denne krisen rokker ved noe, så rokker den ikke ved alt. Den rokker ikke ved tryggheten som ligger i hverdagens samvær med andre vi er glade i. Den rokker ikke ved kvaliteter som vennskap og kjærlighet.

Statistikker over økonomisk vekst kan fortelle oss mye om det samfunnet vi
200 lever i, men de måler ikke barnelatter og lyden av lek, eller gleden i barnslig skapertrang. De sier lite om de kunstneriske uttrykk i samfunnet.

Det ligger mye menneskelig innsikt og framtidsoptimisme i de kloke ordene fra den tsjekkiske dikteren og politikerens Vaclav Havel:

205 "Jeg er ikke optimist. Men jeg er heller ikke pessimist. Jeg er håpefull. Håpet er nesten like viktig som livet; - uten håp når vi aldri våre mål".

Jeg ønsker i dag å hilse til dem som arbeider for å bekjempe nød og fattigdom på
210 alle kontinenter.

Også ved dette årsskiftet opplever verden krig og uløste konflikter. Dette er konflikter vi ikke kan overse. I Kongo, i Darfur, i Zimbabwe synes situasjonen håpløs. Vi må aldri slutte å håpe, aldri slutte å arbeide for at håpet seirer også
215 her.

Disse konfliktene berører oss, og vi har lært at de kommer til oss. Terroranslag og store flyktningstrømmer er konsekvenser av konflikt og nød. Også derfor er det i vår egen interesse å bidra til fred og utvikling i verden.

220 En særlig hilsen går derfor til norske soldater og bistandsarbeidere i Afghanistan. Det står stor respekt av den innsatsen våre militære og sivile utretter i dette hardt

prøvede landet.

225

De gir av sin tid og av sine krefter for en sak de tror på. Og noen av dem har gitt det mest dyrebare av alt: sine egne liv.

Vi minnes dem i respekt og takknemlighet.

230

Jeg vil gi en honnør til våre mange veteraner, som med betydelig risiko og belastning har stilt opp både her hjemme og i operasjoner i utlandet.

Jeg vil hilse til alle andre landsmenn som i dag tjenestegjør utenfor landets grenser.

235

En hilsen går til alle dere som er på vakt i kveld, på årets første dag. Det er lett å glemme at mange tusen mennesker må jobbe når vi andre har ferie eller sover; på sykehus og brannstasjoner, på kraftverk eller i brøytebiler, og i mange andre viktige jobber som får samfunnet til å fungere når vi andre har fri.

240

Jeg vil hilse også til alle dere som stiller opp på frivillig basis for mennesker som trenger støtte og hjelp i hverdagen.

245

Vår takknemlighet går til Deres Majesteter Kongen og Dronningen for deres trettelige gjerning for land og folk. Vi sender dem og hele den kongelige familie våre beste ønsker for det nye året.

Og til alle dere der hjemme vil jeg uttrykke et ønske om et riktig godt nytt år - fylt av håp og framtidstro.

250

Kilde

www.regjeringen.no

255

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-ma-torre-a-hape>

260